

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Hatalu a členov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obžalovaného **MUDr. R. B. pre trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody** podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na neverejnom zasadnutí konanom 29. apríla 2010 o odvolaní prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 4. februára 2010, sp. zn. PK-2Tš/6/2006, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 321 ods. 1 písm. b/, písm. d/ Tr. por. napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku zo 4. februára 2010, sp. zn. PK-2Tš/6/2006, **s a z r u š u j e** v celom rozsahu.

Podľa § 322 ods. 1 Tr. por. vec **s a v r a c i a** Špecializovanému trestnému súdu, aby ju v potrebnom rozsahu **znovu prejednal a rozhodol**.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu v Pezinku bol obžalovaný MUDr. R. B. podľa § 285 písm. b/ Tr. por. **oslobodený spod obžaloby** prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, sp. zn. VII/2 Gv 131/05-26, zo dňa 13. marca 2006 pre skutok kvalifikovaný ako trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, ktorého sa mal dopustiť tak, že

v presne nezistený deň v mesiaci august 2005 a dňa 13. októbra 2005 a 14. októbra 2005 vo F. v priestoroch oddelenia plastickej chirurgie ako lekár žiadal pre seba za vykonanie operácie finančnú čiastku vo výške 18 650 Sk od pacientky D. O. aj napriek tomu, že D. O. za chirurgický zákrok zaplatila 66 350 Sk v pokladni nemocnice a obvinený MUDr. R. B. nemal oprávnenie prijímať žiadne platby od pacientov za operáciu, pričom dňa 20. októbra 2005 vo F. v ambulancii oddelenia plastickej chirurgie prevzal od D. O. úplatok vo výške 19 000 Sk za operáciu.

Proti tomuto rozsudku podal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v zákonnej lehote odvolanie.

V písomných dôvodoch odvolania prokurátor poukázal na to, že svedkyňa - agentka D. O. bola uzročená tým, že ju čaká ohrozenie kvality a úspešnosti operácie, pokiaľ obžalovanému neposkytne úplatok. Čo sa týka pooperačného stavu, mala obavu, že jej nebude poskytnutá dostatočná zdravotná starostlivosť. Taktiež od nej MUDr. R. B. žiadal, aby išla hneď zaplatiť za operáciu; chcel to celé urýchliť, aby mu doniesla rozdiel medzi 85 000 Sk a cenou operácie. Celé jeho konanie teda podľa prokurátora smerovalo k tomu, aby operácia bola uskutočnená čo najskôr a aby bola čo najskôr aj zaplatená. Vyplýva to aj zo skutočnosti, že obžalovaný sa hádal so sestričkou, aký je postup pred operáciou.

Z vyššie uvedeného považoval odvolateľ za zřejmé, že obžalovaný MUDr. R. B. pri svojom povolaní - ako lekár za žiadaný a sľúbený úplatok uprednostnil svedkyňu - agentku D. O. pri operácii.

Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok čo do výroku o vine a aby podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozsudkom rozhodol o uznaní viny obžalovaného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 s tým, že mu za to uloží trest odňatia slobody s podmieneným odkladom jeho výkonu, trest zákazu činnosti výkonu lekárskeho povolania a peňažný trest spolu s náhradným trestom odňatia slobody.

Na podklade podaného odvolania najvyšší súd v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozsudku, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom zistil, že odvolanie prokurátora **je dôvodné**.

Úvodom je potrebné uviesť, že nebolo pochybením, keď Špecializovaný trestný súd vykonal dokazovanie zamerané smerom, či obžalovaný pri páchaní predmetného skutku neporušil osobitnú povinnosť vyplývajúcu mu zo zákona, alebo dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, resp. povolania, prípadne povinnosť, na ktorej plnenie sa osobitne zaviazal. Dokazovanie tejto okolnosti, ako aj ďalších okolností, za akých bol predmetný skutok spáchaný, totiž zodpovedá kritériám uvedeným v § 2 ods. 10, ods. 11 Tr. por. Aj keď je pravdou, že v danom prípade nemôže dôjsť k zmene rozhodnutia v neprospech obžalovaného (§ 327 ods. 2 Tr. por.), dôsledkom čoho teda nemôže byť uznaný vinným za trestný čin s prísnejšou trestnou sadzbou a nemôže mu byť uložený prísnejší trest ako v rozsudku tunajšieho súdu z 19. apríla 2007, sp. zn. 1 Toš 5/2007.

Obžalovaný MUDr. R. B. poprel, že by mal vedomosť o striktnom zákaze preberať lekármi od pacientov akékoľvek platby, zakotvenom v smernici riaditeľa nemocnice č. 1/2004 novel. smernicou č. 6/2005, pričom ani pracovná zmluva takýto zákaz neobsahovala. Z výpovedí svedkov (vrátane jeho nadriadeného) nebolo jednoznačne preukázané, či menovaný bol s uvedenou smernicou oboznámený, aj keď sa dá dôvodne predpokladať, že na túto dôležitú povinnosť bol zamestnávateľom riadne upozornený, navyše je všeobecne známe, že lekári pri výkone svojho povolania nemôžu svojvoľne poberať od pacientov plnenia majetkovej, či nemajetkovej povahy, na ktoré nemajú právny nárok. Okrem toho povinnosť neprijímať dary, alebo iné výhody s výnimkou darov alebo iných výhod poskytovaných zamestnávateľom mu vyplývala tiež priamo z pracovného poriadku F. účinného od 1. januára 2004 (čl. 33 písm. c/). Obžalovaný pritom svojim podpisom na pracovnej zmluve z 1. mája 2004 potvrdil, že s uvedeným pracovným poriadkom bol riadne oboznámený pri nástupe do práce (bod 4).

Na druhej strane by táto jeho nevyvrátená obrana, že o vyššie uvedených skutočnostiach nemal vedomosť, mohla evokovať záver, že takéto „neoprávnené platby“ mohol bežne poberať aj od iných pacientov.

Špecializovaný trestný súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že po vyhodnotení celého vykonaného dokazovania dospel k jednoznačnému záveru, že posudzovaný skutok sa stal a spáchal ho obžalovaný tak, ako je to uvedené v obžalobe. Znamená to teda, že obžalovaný žiadal a prijal úplatok, no ako ďalej uviedol, tento skutok nie je trestným činom, pretože ho nie je možné subsumovať pod žiadnu inú skutkovú podstatu trestného činu. Nebolo dokázané, že by obžalovaný žiadal a prijal úplatok, aby zneužil svoje zamestnanie, resp. povolanie na poskytnutie výhody pacientke alebo na jej neodôvodnené uprednostnenie pred inými. A taktiež nemal za preukázané, že by obžalovaný žiadal a prijal úplatok, aby konal, alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, resp. povolania.

S takýmto hodnotením skutku sa nemožno stotožniť. Pokiaľ prvostupňový súd uzavrel, že obžalovaný **žiadal a prijal úplatok**, mal jeho konanie subsumovať pod korupčnú právnu kvalifikáciu.

Z vykonaných dôkazov je nepochybné, že obžalovaný MUDr. R. B. si vyžiadal a prebral od svedkyne 19 000 Sk v súvislosti so svojím povolaním lekára napriek tomu, že poplatok za zákrok bol riadne zaplatený a obžalovaný bol v zamestnaneckom pomere s nemocnicou, v rámci ktorej bol zákrok realizovaný. Nešlo o jeho súkromnú lekársku prax v prenajatých priestoroch nemocnice. Nebol zamestnaný v učtárni a nebol ani pokladníkom nemocnice, či referentom Referátu platených služieb, teda osobou oprávnenou na preberanie poplatkov za zdravotné výkony. Je nepochybné, že nemohol preberať žiadne peniaze od pacientov. Za svoje výkony v rámci oddelenia plastickej chirurgie bol riadne honorovaný zamestnávateľom, ako je to zrejmé z listinných dôkazov.

Podľa § 160 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 kto priamo alebo cez sprostredkovateľa pre seba, alebo pre inú osobu prijme, žiada, alebo si dá sľúbiť úplatok, alebo inú nenáležitú výhodu, aby zneužil svoje zamestnanie, povolanie, postavenie alebo funkciu na poskytnutie výhody niektorej osobe, alebo na jej neodôvodnené uprednostnenie pred inými, potresce sa odňatím slobody až na tri roky alebo peňažným trestom.

Rovnako ako v odseku 1 sa potresce, kto pre seba alebo pre inú osobu priamo alebo

cez sprostredkovateľa prijme, žiada alebo si dá sľúbiť úplatok, alebo inú nenáležitú výhodu, aby konal, alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie (§ 160 ods. 2 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006).

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že trestný čin prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody je dokonaný už tým, že páchatel' úplatok žiada. K tomu, že páchatel', ktorý úplatok žiadal, ho aj prijal, sa prihliadne pri výmere trestu v rámci okolností určujúcich stupeň nebezpečnosti činu pre spoločnosť.

Najvyšší súd považuje za dôležité k uvedeným ustanoveniam uviesť i to, že rozhodujúce na dokonanie tohto trestného činu je, že páchatel' úplatok žiada v uvedenom úmysle. Skutočnosť, že prijatie úplatku alebo sľubu úplatku, neovplyvnilo osobu páchatel'a, je z hľadiska právnej kvalifikácie jeho konania podľa uvedených ustanovení bez významu. Ak by úplatok alebo sľub úplatku mal vplyv na konanie páchatel'a, zvyšuje táto okolnosť závažnosť jeho konania.

Z výpovede svedkyne – agentky D. O. je nesporné, že bola požiadaná o úplatok, ktorý aj odovzdala a obžalovaný ho prijal ako chirurg F. (štátnej príspevkovej organizácie). Žiadosť o úplatok obžalovaný odôvodnil tak, že keď je spokojný on, sú spokojní aj pacienti. Doslovne uviedol, že keď mu dá peniaze, spraví jej to tak, že bude spokojná a nebude to poznať ani na dotyk, bude ich mať lepšie aj na pohľad aj na dotyk.

Z uvedeného je zrejmé, že **výhodou**, ktorú mala vyššie menovaná získať po prisľúbení a neskoršom odovzdaní úplatku, bola vyššia kvalita zákroku (nadštandardný prístup k pacientke). Z požiadavky obžalovaného nadobudla svedkyňa odôvodnené presvedčenie, že pokiaľ mu nezaplatí požadovanú čiastku, bude ohrozená kvalita a úspešnosť operácie, prípadne aj následná pooperačná starostlivosť. Úplatok mohol pritom v tejto súvislosti žiadať práve vzhľadom na svoje povolanie chirurga, ktoré uvedeným spôsobom zneužil a svedkyňu svojimi vyjadreniami ohľadom výhody spočívajúcej v kvalite jeho práce, závisiacej od poskytnutého úplatku, primäl k prisľubu odovzdania úplatku, ktorý napokon aj prijal. Pričom, ako už aj bolo vyššie uvedené, to či úplatok alebo sľub úplatku ovplyvnil osobu

oň žiadajúcu, je z hľadiska právnej kvalifikácie jej konania podľa príslušného ustanovenia irelevantné.

Z čl. 3 pracovného poriadku vyplýva, že F. je štátna príspevková organizácia zabezpečujúca v súlade s ustanovením § 1 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme (ZoVPVVZ) práce vo verejnom záujme. Činnosti vyplývajúce zo zriaďovacej listiny zabezpečuje zamestnancami v pracovnom pomere, ktorých pracovnoprávne vzťahy sa spravujú Zákonníkom práce, ak ZoVPVVZ alebo osobitný predpis neustanovuje inak.

Na pracovnoprávny vzťah obžalovaného k F. sa prednostne vzťahovali ustanovenia ZoVPVVZ, ktorý v ustanovení § 8 upravuje **povinnosti a obmedzenia zamestnanca**. Podľa § 8 ods. 2 písm. c/ zamestnanec nesmie požadovať alebo prijímať dary alebo iné výhody alebo navádzať iného na poskytovanie darov alebo iných výhod v súvislosti a pri výkone práce vo verejnom záujme; to neplatí, ak ide o dary alebo iné výhody poskytované obvykle pri výkone práce vo verejnom záujme alebo na základe zákona alebo zamestnávateľom. V zmysle § 8 ods. 1 písm. a/ je zamestnanec povinný dodržiavať Ústavu Slovenskej republiky, ústavné zákony, zákony, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a vnútorné predpisy a uplatňovať ich podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rešpektovať a chrániť ľudskú dôstojnosť a ľudské práva. V zmysle § 8 ods. 1 písm. b/ je zamestnanec povinný konať a rozhodovať nestranne a zdržať sa pri výkone práce vo verejnom záujme všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nestrannosť a objektívnosť konania a rozhodovania.

Pracovný poriadok v čl. 33 písm. a/ bodu III. („Povinnosti zamestnancov, pracovná disciplína“) uvádza, že zamestnanec je pri výkone práce - okrem iného - povinný konať a rozhodovať nestranne a zdržať sa všetkého, čo by mohlo ohroziť dôveru v nestrannosť a objektívnosť jeho konania a rozhodovania.

Osobitným zákonom, ktorý vo svojich ustanoveniach upravuje (okrem iného) **povinnosti zdravotníckeho pracovníka** je zákon č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách

v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pričom v zmysle § 27 ods. 1 písm. a/ tohto zákona sa zdravotníckeho pracovníka považuje aj lekár (obžalovaný MUDr. R. B.). Podľa § 80 ods. 1 písm. d/ je zdravotnícky pracovník povinný vykonávať svoje zdravotnícke povolanie odborne, v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom [§ 52 ods. 2 písm. a/]. V ustanovení § 52 sú upravené práva a povinnosti člena komory, konkrétne v zmysle § 52 ods. 2 písm. a/ je člen komory (v prípade lekára - Slovenskej lekárskej komory) povinný vykonávať svoje zdravotnícke povolanie odborne, v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a s etickým kódexom, ktorý je uvedený v prílohe č. 4. Etický kódex zdravotníckeho pracovníka v časti upravujúcej „všeobecné povinnosti zdravotníckeho pracovníka“ ustanovuje i tú povinnosť zdravotníckeho pracovníka, byť za všetkých okolností vo svojich profesionálnych rozhodnutiach nezávislý, zodpovedný a spoľahlivý (ods. 4).

Vyššie uvedené okolnosti Špecializovaný trestný súd zrejme prehliadol.

Hoci prokurátor v dôvodoch svojho odvolania poukazoval aj na tú skutočnosť, že svedkyňa - agentka mala byť na základe úplatku uprednostnená pred inými (pri operácii), uvedené nebolo jednoznačne preukázané. Z výpovede tejto svedkyne síce vyplýva, že obžalovaný „to“ chcel celé urýchliť. Nie je však zrejme, či existoval nejaký harmonogram operácií a obžalovaný „preskočil“ iných pacientov v prospech svedkyne D. O.. V tomto smere ani nebolo vykonané dokazovanie, aj keď lekár vykonávajúci predoperačné vyšetrenia svedkyni sa čudoval, prečo ich musí vykonávať on, keď pacientku nebude operovať, čo môže iba nasvedčovať, že nešlo o celkom štandardný postup.

Pokiaľ prokurátor navrhoval, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 321 ods. 1 písm. d/ Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, čo do výroku o vine a podľa § 322 ods. 3 Tr. por. sám rozsudkom rozhodol o uznaní viny obžalovaného z trestného činu prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160 ods. 1 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a uložil mu za to podmienený trest odňatia slobody, trest zákazu činnosti výkonu lekárskeho povolania, peňažný trest s náhradným trestom odňatia slobody, je potrebné poukázať na ustanovenie § 322 ods. 4 písm. a/ Tr. por., ktoré neumožňuje takýto postup odvolacieho súdu.

Vzhľadom na vyššie uvedené bude teda potrebné, aby Špecializovaný trestný súd po riadnom vysporiadaní sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie zhodnotil (§ 2 ods. 12 Tr. por.), či konaním obžalovaného neboli naplnené všetky znaky skutkovej podstaty niektorého z do úvahy prichádzajúcich korupčných trestných činov.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené v enunuciáte tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 29. apríla 2010

JUDr. Peter H a t a l a , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová